

mindre subtile Spørgsmaal, og betænkte, at det er unge Menneſker i en Alder af 18 Aar, ſom de efter Loven kunne være det, af hvem man kræver Reſonnement over alt ſigt, og naar man ligeledes ved den praktiſte Prøve betænkte det ſamme, og beſtandig holdt ſig for Dje, at det er ikke fuldt uddannede Lærere, hvis Præſtationer man ſkal bedømme, men Anlæg for Lærere, der ſkulle ſenere udvikles ved ſelve Underviſningen, ligesom vi ældre daglig maa ſole Sandheden af docendo discimus, og naar man fremdeles betænker, at der billigt vilde indrømmes mere end en Time til Forberedelsen til en Prøveunderviſning i forfællige Fag, medens det er en af Lærdommene, Eksaminanderne bringe med fra Seminariet i Livet og til Lærergerningen, at de aldrig ſkulle unblade at forberede ſig grundigt til deres Underviſning, hvormed naturligtviſ ikke menes, at de maa høſt afſe en Time hver Dag til deres Underviſning i Religion, Danſt, Regning, m. m., ſaa tror jeg, at der ikke er nogen Forandring fornøden, i hvert Fald, at dens Nytte er tvivlſom, og at dens Sværſkættelse af de ovenanførte Grunde maatte ikke uden uovervindelige Vanſeligheder lader ſig gennemføre. Naar der i Ministeriets Skrivelse bemærkes, at Indførelsen af en ſærlig praktiſt Uddannelse paa Seminarierne maatte medføre, at der over for Friſeminarierne maatte ſtilles Fordringer omi Dveſeſkolors Etablering ved Seminarierne eller i alt Fald Afgang til ſaadanne Skoler for Seminariernes Elever, ſaa tillader jeg mig at bemærke, at formentlig vilde Uddannelsen til de paatænkte ſenere Prøber ikke komme til at paahvile Seminarierne, og der kunde alſaa ikke ſtilles nogen Fordring til dem i den Retning, ligesom jeg — hvad jeg for Neſten ikke ved — ikke har tænkt mig, at et privat Seminarium kan indmelde Eksaminander til Lærereksamen uden at have givet dem Leſlighed til at øve ſig ved Seminariet i praktiſt Skolegerning, og lade ſig nøje med Atteſt andetſteds fra for, at Eksaminanden har øvet ſig i praktiſt Skolegerning, hvilket af Erfaring vides kun at give ringe Garanti. Naar denne kræves ved Optagelſen paa Statsſeminarierne, har jeg altid betragtet det ſom en Sikkerhed, Staten maatte kræve, for at ikke dens beſtalte og lønede Lærere ſkulde ſpilde deres Tid og Kræfter paa at forberede Individider, hvis Mulighed ſom Lærere maatte synes mere end tvivlſom.

Naar ſluttelig det Spørgsmaal oplæſtes og ønskes drøftet, hvorvidt der ſkal ydes Statsunderſtøttelse til Friſeminarierne, ikke blot ſom direkte Hjælp til de Elever, ſom opholde ſig paa Seminarierne, men ogsaa ſom Tilſtød til diſſe til Fripladſer, Lærere-lønninger o. ſ. v., ſaa er det ganſke viſt et kildent Spørgsmaal at behandle for Forſtanden for et Statsſeminarium, der, ſom af Ministeriet bemærket, let kan ſaa en Konkurrent i det private Seminarium. Jeg ſtal imidlertid beſtræbe mig for at ſe og behandle Spørgsmaalet ſaa objektivt ſom muligt. Det betvivles da ingenlunde, at de private Seminarier, ſom deres Forſtandere ſaa godt ſom enſtemmigt have fremhævet, have ikke ringe økonomiſke Vanſeligheder at bekæmpe, noget, de vel dele med ikke ſaa private Underviſningsanſtalter for Tiden. Men med al Nødtale og Være for Forſtanderne og uden at ville miſkende eller underbyrdere deres Tver og Interesſe for Folkeſkolen og dens Læreres beſt muligt Uddannelse, ſaa kan det vel ikke forudsættes, at dette er det væſentligſte Motiv til Etableringen af diſſe Anſtalter; man tør vel nok ſige, at de private Interesſer have deres ikke uvæſentlige Del deri. Og vil man ogsaa indrømme, at de, i det mindſte flere af dem, paa en ret tilfredsſtillende Maade afhjælpe eller udfylde et Savn og muliggøre det for flere at uddannes til Lærere, end der maatte vilde kunne uddannes ved de beſtaaende Statsſeminarier, ſaa har denne Fordel og Nytte dog ogsaa ſine Skyggeſider, naar der tages Henſyn til de mange umodne Eksaminander, der nødvendigviſ maa komme fra diſſe Seminarier, og ikke kunne bortviſes. Derfor forekommer det mig, at der vel fra Statens Side kan være en Slags Forpligtelſe til at gøre det muligt for ſaa mange, ſom den ikke ſelv kan uddanne til Lærere, at ſaa deres Uddannelse dertil ved at tilſtaa dem Hjælp til Ophold paa et ſaadant Seminarium, hvad Staten i hvert Fald gør i lige ſaa fuldt Maal ſom med ſine egne Seminarier; men at gaa ud over denne Hjælp forekommer det mig ikke rimeligt at gøre. Konſeſtionen deraf vilde let blive, at de private lærde Skoler og andre Underviſningsanſtalter vilde komme med ſamme Fordring med ſamme Berettigelſe. Det videste, Staten synes mig at kunne gaa, var at yde Hjælp til Underviſningsmateriel en Gang for alle.

Til diſſe mine Bemærkninger har jeg kun at føje dette, at jeg har trot væſentlig at burde indſtrænke mig til, hvad der nærmest forelaa, og ikke indgaaende har behandlet andre vigtige Spørgsmaal, Seminariefagen vedkommende, ſom nok kunde opfordre til Drøttelſe, ſ. Ets. Udſættelſen af Alderen, i hvilken Eksamen kan tages, til det 20de Aar,